

Socialdepartementet

Förslag om ändrade övergångsbestämmelser för den föreslagna lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (prop. 2016/17:106)

Den 16 februari 2017 beslutade regeringen proposition 2016/17:106 om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

I propositionen föreslås att den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård ska träda i kraft den 1 januari 2018 och att genom den lagen upphävs lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård.

Emellertid föreslås det i övergångsbestämmelser att lagen om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård ska fortsätta att gälla under år 2018 för patienter som vårdas i slutna psykiatrisk vård.

I denna promemoria föreslås att nämnda övergångsbestämmelser upphävs och att kommunens betalningsansvar för patienter som vårdas i slutna psykiatrisk vård i stället ska inträda 30 dagar efter det att en underrättelse om att en patient är utskrivningsklar har skickats. Denna tidpunkt för kommunernas betalningsskyldighet ska dock gälla under förutsättning att kommun och landsting inte kommit överens om att kommunens betalningsansvar ska inträda vid en annan tidpunkt.

Förslag till lag om ändring i lag (2017:000) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2017:000) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

dels att punkt 4 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska upphöra att gälla,

dels att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2016/17:106

Föreslagen lydelse

2. Lagen tillämpas dock inte fram till och med den 31 december 2018 för patienter som vårdas i sluten psykiatrisk vård.

2. Fram till och med den 31 december 2018 inträder kommunens betalningsansvar i enlighet med 5 kap. 4 § och om det inte finns någon överenskommelse om att kommunens betalningsansvar ska inträda vid en annan tidpunkt i enlighet med 4 kap. 5 §, för patienter som vårdas i sluten psykiatrisk vård först 30 dagar efter det att en underrättelse enligt 3 kap. 1 § har skickats.

Denna lag träder i kraft den 2 januari 2018.

Ärendet och dess beredning

Regeringen bemyndigade den 27 februari 2014 ansvarigt statsråd att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård (dir. 2014:27). Utredningen om betalningsansvarslagen (S 2014:05) överlämnade i mars 2015 betänkandet Trygg och effektiv utskrivning från sluten vård (SOU 2015:20) till regeringen. Betänkandet har remissbehandlats och regeringen beslutade den 16 februari 2017 proposition 2016/17:106 om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Vid beredningen av nämnda proposition tog regeringen under hand del av synpunkter om övergångsbestämmelserna gällande den nya lagen om samverkan vid utskrivning från hälso- och sjukvården. Till följd av dessa synpunkter föreslås det i denna promemoria att övergångsbestämmelserna till den lagen ändrats.

Ny övergångsbestämmelse

Förslag: Fram till och med den 31 december 2018 inträder kommunens betalningsansvar i enlighet med 5 kap. 4 § den nya lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård för patienter som vårdas i sluten psykiatrisk vård 30 dagar efter det att en underrättelse om att patienten är utskrivningsklar har skickats. Betalningsansvaret enligt övergångsbestämmelsen inträder om det inte finns någon överenskommelse mellan kommun och landsting om en annan tidpunkt för kommunens betalningsansvar.

Utredningens förslag: Utredningen om betalningsansvarslagen (S 2014:05) föreslog inga övergångsbestämmelser i betänkandet Trygg och effektiv utskrivning från sluten vård (SOU 2015:20).

Remissinstanserna: Ett antal remissinstanser ifrågasätter den korta tid för ikraftträdande som utredningen föreslår. Flera remissinstanser, bl.a. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* och *Hudiksvalls kommun* anser att huvudmännen måste ges tid att förbereda sig för att undvika att backup-lösningens tre dagar blir norm. Det behövs mer tid för att nå en lokal överenskommelse samt för de metodförändringar som behövs i det nya arbetssättet för alla inblandade parter. *Socialstyrelsen* anser att det finns en risk för att patienter i psykiatrisk vård inte får den vård och omsorg som de behöver efter utskrivning från sluten vård om fristdagarna minskas från trettio till tre med så kort varsel. Myndigheten föreslår därför att den nya lagens ikraftträdande senareläggs för denna grupp patienter. *Kommunerna i Stockholms län (KSL)* förordar en gradvis minskning av fristdagar och att som ett första steg antalet fristdagar halveras till 15 vardagar. Ett par remissinstanser, däribland *Kalmar läns landsting* och *Malmö kommun* föreslår att det bör skapas övergångsbestämmelser som möjliggör ett successivt införande gällande de skärpta fristdagarna. *Värmlands läns landsting* menar att huvudmännen måste ges god tid till både utvecklingsarbete och att förhandla för att skapa förutsättningar till korrekt utformade och väl förankrade överenskommelser.

Skälen för förslaget: I likhet med vad som anges i propositionen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård (prop. 2016/17:106 s. 102) ifrågasätter flera remissinstanser den korta tid för ikraftträdande som utredningen föreslår och flera instanser, bl.a. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* och *Hudiksvalls kommun* anser att huvudmännen måste ges tid att förbereda sig för att undvika att backup-lösningens tre

dagat blir norm. Det behövs mer tid för att nå en lokal överenskommelse samt för de metodförändringar som behövs i det nya arbetssättet för alla inblandade parter. Även *Värmlands läns landsting* anser att huvudmännen måste ges god tid till både utvecklingsarbete och att förhandla för att skapa förutsättningar för korrekt utformade och väl förankrade överenskommelser. Flera av remissinstanser anger även den särskilda utmaning som det föreslagna regelverket kan medföra för verksamheter inom psykiatrin. *Socialstyrelsen* anser att det finns en risk för att patienter i psykiatrisk vård inte får den vård och omsorg som de behöver efter utskrivning från slutna vård om fristdagarna minskas från trettio till tre med så kort varsel. Myndigheten föreslår därför att den nya lagens ikraftträdande senareläggs för denna grupp patienter. *Kommunerna i Stockholms län (KSL)* förordar en gradvis minskning av fristdagar och att som ett första steg antalet fristdagar halveras till 15 vardagar. Även *Kalmar läns landsting* och *Malmö kommun* m.fl. föreslår att det bör skapas övergångsbestämmelser som möjliggör ett successivt införande gällande de skärpta fristdagarna.

I proposition 2016/17:106 om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård föreslog regeringen en övergångsbestämmelse som innebar att lagen om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård skulle fortsätta att gälla fram till och med den 31 december 2018 för patienter som vårdas i slutna psykiatrisk vård. Vid beredningen av propositionen tog regeringen under hand del av synpunkter om att en sådan övergångsbestämmelse skulle innebära att huvudmännen var tvungna att tillämpa parallella system och rutiner för psykiatri och somatisk vård och att det därmed fanns risk att övergången skulle bli rörig, förvirrad och ineffektiv. I det skedet gjordes bedömningen att en ändring av övergångsbestämmelserna inte kunde ske utan att en ny övergångsbestämmelse behövde remitteras och underställas Lagrådets granskning.

Med anledning av detta och med beaktande av de remissynpunkter som har inkommit föreslås det i denna promemoria att för patienter som vårdas i slutna psykiatrisk vård ska kommunens betalningsansvar i enlighet med 5 kap. 4 § den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård inträda först 30 dagar efter det att en underrättelse om att en patient är utskrivningsklar enligt 3 kap. 1 § den lagen har skickats. Denna ordning ska gälla under år 2018. Kommun och landsting bör emellertid även under denna övergångstid kunna komma överens om att kommunens

betalningsansvar ska inträda vid en annan tidpunkt i likhet med vad som anges i 4 kap. 5 § den nya lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård. Betalningsansvaret enligt övergångsbestämmelsen ska således inträda om det inte finns någon överenskommelse mellan kommun och landsting om en annan tidpunkt för kommunens betalningsansvar.

Ändringarna av övergångsbestämmelserna föreslås träda i kraft den 2 januari 2018.

Konsekvenser av förslaget

Bedömning: Förslaget om en ny övergångsbestämmelse gällande lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård medför inga direkta kostnadsökningar eller andra konsekvenser för den kommunala sektorn eller för staten.

Ändringen medför inga konsekvenser för landsting, kommuner eller staten. Den övergångsbestämmelse som beslutades i samband med proposition 2016/17:106 innebär att den nu gällande lagen om (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård ska fortsätta gälla under 2018 beträffande patienter som vårdas inom sluten psykiatrisk vård. Enligt den lagen träder kommunens betalningsansvar för patientgruppen in först 30 dagar efter att en patient har bedömts utskrivningsklar och en vårdplan har upprättats. Även enligt den nu föreslagna övergångsbestämmelsen ska en frist om 30 dagar gälla under 2018 beträffande utskrivning från sluten psykiatrisk vård med den skillnaden att det endast är den nya lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård som ska tillämpas.

Författningskommentar

Ikraft- och övergångsbestämmelser

Genom ändringen i den *andra punkten* och upphävandet av den *fjärde punkten* kommer den nya lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård även omfatta personer som vårdas i sluten psykiatrisk vård. Av andra punkten kommer det dock framgå att under år 2018 inträder kommunens betalningsansvar för patienter som vårdas i sluten psykiatrisk vård först 30 dagar efter det att en underrättelse om att patienten är utskrivningsklar har skickats. Denna tidpunkt ska dock gälla under förutsättning att kommun och landsting inte har kommit överens om att

kommunens betalningsansvar ska inträda vid en annan tidpunkt i enlighet med 4 kap. 5 § nämnda lag.

Övergångsbestämmelserna kommer att gälla från och med den 2 januari 2018. Det datumet är satt av författningstekniska skäl för att undvika att ändringar görs i en författning som ännu inte trätt i kraft. De övergångsbestämmelser som anges i propositionen kommer att gälla en dag, men detta bedöms inte att leda till några följder.